

Österåkers riktlinjer för alkoholserving

Reviderade 2017

Ett tryggt och välkomnande Österåker

Österåkers kommun ska vara en attraktiv kommun, en plats där människor ska kunna känna sig trygga och trivas. Det gäller såväl alla som bor och verkar här, som alla besökare och sommargäster. I Österåker ska alkoholserving ske på ett ansvarsfullt och seriöst sätt, där hänsyn tas till människors hälsa och trygghet.

Kommunfullmäktige har antagit dessa riktlinjer för att på ett tydligt sätt informera om vad som förväntas av den som söker, eller som redan har, ett serveringstillstånd i Österåkers kommun. Riktlinjerna tydliggör också vad en sökande kan förvänta sig av kommunen i samband med en ansökan om serveringstillstånd. Varje enskild ansökan bedöms av Miljö- och hälsoskydds nämnden i Österåkers kommun och i den bedömningen väger kommunens riktlinjer för alkoholserving tungt.

Kommunens mål med riktlinjerna

Alkohollagen ger ett visst utrymme för lokal anpassning avseende vid vilka tidpunkter och på vilka platser serving av alkoholdrycker ska tillåtas i kommunen. Kommunen kan också besluta om villkor för serving av alkoholdrycker i syfte att förebygga uppkomsten av olägenheter. Det kan exempelvis handla om villkor avseende krav på ordningsvakter.

Målet med riktlinjerna för serveringstillstånd i Österåkers kommun kan sammanfattas med följande punkter:

- Medverka till att ungdomar under 18 år inte dricker alkohol.
- Minska överkonsumtion av alkohol.
- Nolltolerans för alkoholrelaterade misshandelsfall som har en direkt koppling till ett serveringsställe.
- Bidra till en förbättrad folkhälsa
- Verka för en ökad trygghet i anslutning till serveringsställen i närmiljön.
- Den som söker serveringstillstånd ska bemötas på ett professionellt och tydligt sätt.

Kommunens informationsskyldighet

Kommunen har en skyldighet att informera om vad som gäller enligt alkohollagen och anslutande författningar. Österåkers kommun har därför tagit fram anvisningar för hur man ansöker om stadigvarande serveringstillstånd, tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten samt tillfälliga tillstånd för slutna sällskap. Anvisningarna finns på kommunens hemsida osteraker.se och kan även skickas på begäran.

På kommunens hemsida finns också länkar till gällande lagstiftning och annan information som är av betydelse när det gäller serveringstillstånd. Österåkers kommun är angelägen om en nära dialog med tillståndshavare och dem som ansöker om serveringstillstånd. Därför bistår kommunen gärna med att svara på frågor som rör alkoholserving.

I Österåker är det Miljö- och hälsoskyddsmyndigheten som fattar beslut i ärenden rörande serveringstillstånd.

Stadigvarande och tillfälliga serveringstillstånd

För att få servera alkoholhaltiga drycker behöver du oftast ett tillstånd från kommunen där serveringen ska ske. Servering av alkohol betyder att du säljer alkoholdrycker som ska drickas där du säljer dem. Som alkoholdrycker räknas:

- vin
- starköl
- sprit
- andra jästa alkoholdrycker som till exempel cider.

Stadigvarande serveringstillstånd

Om du har restaurang, pub eller liknande behöver du ett stadigvarande serveringstillstånd. Tillståndet kan avse servering året runt eller årligen under en viss tidsperiod. Serveringstillståndet kan avse servering till allmänheten, förening, företag, annat slutet sällskap eller servering i inrikes trafik på fartyg. Ett stadigvarande serveringstillstånd gäller tills vidare, så länge som verksamheten följer lagar och regler för alkoholserving och det inte sker några större förändringar av verksamheten.

Tillfälligt serveringstillstånd

Om du ska servera alkoholdrycker vid en enstaka period eller ett enstaka tillfälle kan du behöva ett tillfälligt serveringstillstånd.

Tillfälliga tillstånd ges normalt för maximalt 12 dagar per år eller för en sammanhängande period av maximalt en månad per år.

Ett tillfälligt serveringstillstånd kan precis som stadigvarande tillstånd ges för servering till allmänheten eller i förening, företag eller annat slutet sällskap. Kortfattat kan man säga att ett slutet sällskap är en krets av personer som har ett gemensamt intresse i sammanslutningen eller i föreningen utöver den aktuella tillställningen. Föreningar som omfattar en stor del av invånarna på en ort kan inte ses som ett slutet sällskap. Kommunens alkoholhandläggare kan ge dig råd om huruvida det rör sig om servering av alkoholdrycker till allmänheten eller till ett slutet sällskap.

Om ansökan avser tillfällig alkoholservering vid festival eller arrangemang som uteslutande riktar sig till en ungdomlig publik och där många ungdomar vistas, kan ansökan komma att avslås med hänvisning till skyddet för ungdomar och vikten av alkoholfria miljöer.

Tillståndsansökningar i samband med idrottsevenemang bedöms med stor restriktivitet och i linje med kommunens arbete att främja folkhälsan. När det gäller festivaler och andra liknande tillfälliga arrangemang där ansökan omfattar spritdrycker kan kommunen komma att begränsa tillståndet till att enbart omfatta starköl, vin och andra jästa alkoholdrycker.

Serveringsytan ska vara överblickbar och tydligt avgränsad i syfte att minska risken för överservering och langning.

Tillfälliga serveringstillstånd kan även utfärdas vid tillfälliga förändringar på serveringsställen med stadigvarande serveringstillstånd.

Kommunen beslutar inte om något tillfälligt serveringstillstånd under den tid som en prövning av stadigvarande serveringstillstånd pågår.

Serveringstillstånd behövs inte i följande fall:

- Man behöver inget serveringstillstånd om alla nedanstående tre krav är uppfyllda:
  1. Serveringen avser ett enstaka tillfälle för i förväg bestämda personer,
  2. Serveringen sker utan vinstintresse och utan annan kostnad för deltagarna än kostnaden för inköp av dryckerna,
  3. Serveringen äger rum i lokaler där det inte bedrivs yrkesmässig försäljning av alkohol- eller lättdrycker.

- Serveringstillstånd krävs inte heller för servering till en boende och besökare till denne på sådana särskilda boenden som avses i 5 kap. 5 § andra stycket och 7 § tredje stycket socialtjänstlagen (2001:453) och 9 § 9 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade och vid vilka måltidsservice tillhandahålls.

Ansökan och handläggning

En kommun ska enligt alkoholförordningen fatta beslut i ett ärende om serveringstillstånd inom fyra månader från det att en fullständig ansökan har kommit in till kommunen. Österåkers kommun är angelägen om att serveringstillstånd handläggs snabbare än så. Kommunens målsättning är att stadigvarande serveringstillstånd ska handläggas inom två månader från det att en fullständig ansökan mottagits. I samtliga ärenden där ansökan remitteras är dock kommunen beroende av att remissvaren har inkommit innan beslut kan fattas.

Handläggningstiden för ett tillfälligt serveringstillstånd för slutet sällskap uppgår normalt till två veckor efter det att fullständig ansökan inkommit till kommunen. För tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten uppgår handläggningstiden till minst en månad.

Kommunen har rätt att ta ut avgifter för prövning av ansökan om serveringstillstånd. Österåkers kommun tillämpar fasta avgifter avseende handläggning av alkoholärenden. Någon återbetalning av ansökningsavgifter i de fall en ansökan avslås eller dras tillbaka görs i normalfallet inte. Undantaget är **ärenden där sökanden** återtar ansökan inom två veckor från det att ansökan inkommit till miljö- och hälsoskyddsmyndigheten. I detta undantagsfall kan halva ansökningsavgiften återbetalas. Beslut om halvering av ansökningsavgiften fattas av Miljö- och hälsoskyddsnämnden efter att skriftlig begäran inkommit från sökanden.

Taxan finns publicerad på Österåkers kommuns hemsida.

Serveringstider

Av alkohollagen framgår att det är kommunen som beslutar under vilka tider som alkoholdrycker får serveras. Om inte kommunen beslutar annat, får servering av spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker inte påbörjas tidigare än klockan 11.00 och inte pågå längre än till klockan 01.00. Serveringstället ska vara utrymt senast 30 minuter efter serveringstidens utgång.

Stadigvarande serveringstillstånd

I Österåkers kommun gäller följande serveringstider för stadigvarande serveringstillstånd:

- 1) Servering av alkoholdrycker inomhus får påbörjas tidigast klockan 11.00 och avslutas senast klockan 03:00. Normaltiden för servering av alkoholdrycker är klockan 11.00 – 01.00. Utökade serveringstider mellan klockan 01.00 – 03.00 kan medges efter särskild prövning i det enskilda fallet.

Servering av alkoholdrycker inomhus mellan klockan 01:00 till klockan 03:00 medges normalt inte om det finns bostäder i samma byggnad. I prövning av, serveringstider efter klockan 01:00 ska även tryggheten i närmiljön för kommuninvånarna beaktas. Riskerna för ordningsstörningar samt risken för närboende utreds genom att synpunkter inhämtas från Polisen och miljö- och hälsoskyddsinspektören. Bedömer Miljö- och hälsoskydds nämnden eller Polisen att det finns en risk för närboendestörningar och/eller ordningsstörningar bör ansökan om utsträckt serveringstid i regel avslås.

- 2) Serveringstillstånd med utsträckt serveringstid från klockan 02.00 till klockan 03.00 till allmänheten gäller endast för ett år i taget. Det innebär att tillståndshavaren årligen måste inkomma med en ansökan om förnyelse av tillståndet som avser serveringstid efter klockan 02.00. Ansökan om förnyelse ska inkomma minst tre månader innan tillståndet om utsträckt serveringstid upphör att gälla. På så sätt kan kommunen regelbundet pröva om det föreligger olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa med anledning av den utsträckta serveringstiden. Omprövningen sker främst genom att yttrande inhämtas från Polisen.
- 3) Servering av alkoholdrycker utomhus får påbörjas tidigast klockan 11.00 och avslutas senast klockan 23:00. Där risker för störningar för närboende är mycket liten, till exempel vid serveringsställen som är avlägsna från övrig bebyggelse, kan servering utomhus medges till klockan 00:00.

Kommunen kan utöver ovanstående besluta om förkortade serveringstider för stadigvarande serveringstillstånd. Detta gäller särskilt i områden där det finns en ökad risk för störningar från serveringsverksamheten, till exempel i och kring områden där många ungdomar samlas. Det kan också röra sig om områden där det finns en ökad risk för ordningsstörningar på grund av exempelvis förhöjd brottsbelastning eller där det finns en risk för närboendestörningar. Polisens och miljö- och hälsoskyddsenshetens bedömningar ska väga särskilt tungt i dessa ärenden.

Tillfälliga serveringstillstånd

I Österåkers kommun gäller följande serveringstider för tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten och till slutna sällskap.

- 1.) Servering av alkoholdrycker inomhus får påbörjas tidigast klockan 11.00 och avslutas senast klockan 03.00.

- 2.) Servering av alkoholdrycker utomhus får påbörjas tidigast klockan 11.00 och avslutas senast klockan 00.00.

Vid bedömningen avseende serveringstider när det gäller tillfälliga serveringstillstånd ska polisens remissvar väga tungt. Även Miljö- och hälsoskyddsenshetens bedömning om risken för närboendestörningar ska väga tungt. Kommunen kan därför komma att fatta beslut om kortare serveringstider än de som framgår ovan.

Villkor

Kommunen kan med stöd av alkohollagen besluta om att ett serveringstillstånd ska vara förenat med villkor.

I Österåkers kommun bör villkor om ordningsvakter som regel alltid följa polisens bedömningar. Detta gäller såväl den tid som ordningsvakterna ska tjänstgöra på serveringsstället, som det antal ordningsvakter som ska tjänstgöra. Kommunen kan också i vissa fall besluta om villkor avseende bordsservering då det bedöms nödvändigt för att kunna upprätthålla ordning och nykterhet eller minska risken för överräckning och langning. Villkor om bordsservering kan även tillämpas om det bedöms att uppsikten över serveringsytan inte är tillräcklig.

I samtliga ärenden som rör servering av alkoholdrycker utomhus ska tillståndet vara förenat med villkor om att uteserveringen ska vara utrymd senast 30 minuter efter serveringstidens utgång. Detta för att kunna upprätthålla gällande praxis avseende utrymningstider utomhus.

Kommunen kan också komma att besluta om villkor som är kopplat till exempelvis ett serveringsställes belägenhet. Det kan exempelvis röra sig om miljöer där många ungdomar vistas eller där det finns en ökad risk för ordningsstörningar.

I Österåkers kommun bör ett serveringstillstånd i regel inte förenas med villkor om när musik får spelas på ett serveringsställe. Däremot ska alla nya tillståndshavare informeras om försiktighetsprincipen och vilka regler som gäller enligt miljöbalken. Även om det enligt alkohollagen inte finns några hinder att besluta om villkor när musik får spelas eller inte på ett serveringställe, anser Österåkers kommun att ett sådant villkor i möjligaste mån ska undvikas, då olägenheter från en verksamhet regleras i miljöbalken. Det bör dock poängteras att det i vissa undantagsfall ändå kan finnas skäl att förena ett serveringstillstånd med villkor om begränsning av olika störningskällor. Dessa fall ska då hänföras till serveringsställen i tätbebyggda områden där det framgår att det finns en uppenbar och oacceptabel risk för störning för närboende.

Olägenheter på grund av serveringsställes belägenhet eller andra skäl

Enligt alkohollagen får kommunen vägra serveringstillstånd om serveringsstället på grund av placering eller andra skäl kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet, eller medföra särskild risk för människors hälsa.

I Österåkers kommun kan serveringstillstånd komma att vägras om Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedömer att ett serveringsställe på grund av dess belägenhet kan komma att medföra en ökad risk för ordningsstörningar och ökad brottsbelastning om servering av alkoholdrycker tillåts. Särskild vikt ska läggas vid polisens remissvar i sådana ärenden

Ett serveringstillstånd kan också komma att vägras om ett serveringsställe ligger i ett område där det samlas många ungdomar och där serveringsstället uttryckligen vänder sig till ungdomar. Särskild vikt ska läggas vid polisens remissvar i dessa ärenden.

Österåkers kommun har också en restriktiv hållning när det gäller servering av alkoholdrycker på idrottsanläggningar. Det är till exempel inte lämpligt med servering av alkoholdrycker i samband med idrottsevenemang där ungdomar deltar eller där det är fråga om en ungdomlig publik. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska också göra en bedömning utifrån ett folkhälsoperspektiv i samband med ansökningar om servering av alkoholdrycker på idrottsanläggningar.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i sitt beslutsfattande ha som utgångspunkt att minimera riskerna för uppkomsten av rattfylleri. Bedömer Polisen att det på grund av trafiksituationen i ett visst område föreligger en påtagligt ökad risk för människors liv och hälsa om servering av alkoholdrycker tillåts där, ska detta tillmätas stor betydelse.

Kommunens tillsynsverksamhet

Kommunen och Polisen har tillsyn över efterlevnaden av de bestämmelser som gäller för alkoholserving.

Miljö- och hälsoskyddsenheten bedriver i regel tillsyn tillsammans med Polisen, men tillsyn kan också bedrivas tillsammans med andra myndigheter som exempelvis Brandförsvaret och Skatteverket.

Målsättningen är att alla serveringsställen i kommunen ska få minst ett tillsynsbesök per år.

Serveringsställen med sent öppethållande eller med en ungdomlig publik får i regel mer än ett tillsynsbesök per år.

Tillsyn kan ske dels genom så kallad yttre tillsyn, det vill säga tillsyn på själva serveringsstället, dels genom inre tillsyn, det vill säga genom kontroller i olika register

samt remisser till Polis och Skatteverket. Tillsyn kan också ske genom förebyggande tillsyn, det vill säga genom information och utbildning.

Vid yttre tillsyn kontrolleras exempelvis att ingen under 18 år serverats alkoholdryck, att det råder ordning och nykterhet på serveringsstället, att det finns alkoholfria alternativ att tillgå, att nödutgångar inte blockerats, att tillståndshavaren eller serveringsansvarig finns på serveringsstället etc.

Vid inre tillsyn görs kontroller i exempelvis Kronofogdens register eller med Polisens försorg, kontroller i belastningsregistret. På förekommen anledning skickas även remisser till Skatteverket i samband med inre tillsyn.

Vid förebyggande tillsyn erbjuder Österåkers kommun utbildning i ansvarsfull alkoholserving. Utbildningen innehåller bland annat konflikthantering, information om alkohollagen och alkoholens skadeverkningar. Alkoholhandläggaren har också ständigt en nära dialog med kommunens tillståndshavare, vilket bland annat har till syfte att dels lyssna på de eventuella problem som en tillståndshavare kan uppleva i samband med alkoholserving, dels bidra till att förhindra att ytterligare problem uppstår.

Österåkers kommun har en nolltolerans när det gäller alkoholrelaterade misshandelsfall som har direkt anknytning till ett serveringsställe. Om miljö- och hälsoskyddsmyndigheten får information från Polisen om alkoholrelaterade misshandelsfall på eller i direkt anslutning till ett serveringsställe tar miljö- och hälsoskyddsmyndigheten omgående kontakt med tillståndshavaren. Därefter görs en bedömning om ärendet är av sådan art att en närmare utredning ska påbörjas. Vid en närmare utredning genomförs bland annat ett remissförfarande till Polisen för att ta reda på om det finns ytterligare alkoholrelaterade misshandelsfall eller ordningsstörningar i direkt anslutning till serveringsstället. För övrigt gör även Polisen på uppdrag av kommunen en kontroll i belastningsregistret avseende tillståndshavaren. Kommunens utredning innefattar också alltid en kontroll avseende ekonomisk skötsamhet, vilket sker genom remissförfarande till Skatteverket. Om det efter genomförd utredning och kommunikation med tillståndshavaren visar sig att denne inte följt alkohollagens regler kommer Miljö- och hälsoskyddsnämnden att meddela en erinran, varning eller i allvarigare fall återkallelse av serveringstillståndet. Utöver meddelande av sanktion enligt alkohollagen kan Miljö- och hälsoskyddsnämnden också besluta om att ta ut en extra tillsynsavgift av berörd tillståndshavare. Det kan göras om det bedöms finnas en ökad risk för ordningsstörning på, eller i direkt anslutning till, ett serveringsställe.

Återkallelse av serveringstillstånd

Kommunen kan besluta om återkallelse av ett serveringstillstånd utan att först meddela varning. Det kan exempelvis ske vid allvarlig ekonomisk misskötsamhet eller

när den som innehar serveringstillstånd gjort sig skyldig till brott som gör denne olämplig. Andra exempel är om det med en tillståndshavares vetskap förekommit brottslig verksamhet på, eller i anknytning till, serveringsstället utan att tillståndshavaren ingripit.

Kommunen kan också återkalla ett serveringstillstånd utan föregående varning om det förekommit servering till underårig vid mer än ett enstaka tillfälle eller vid upprepade fall av ordningsstörningar utan att kommunen fått kännedom om det. Det bör också framhållas att tillståndsmyndigheten alltid gör en individuell prövning i det enskilda fallet innan ett beslut fattas.

Om ett befintligt serveringstillstånd med utsträckt serveringstid efter klockan 01:00 medför ordningsstörningar i form av misshandelsfall eller otrygghet för kommuninvånarna på, eller i direkt anslutning till, ett serveringsställe ska miljö- och hälsoskyddsmyndigheten utreda om det föreligger grund för återkallelse av den utökade serveringstiden. Detta sker genom att ett tillsynsärende påbörjas och remissförfarande till Polisen inleds. I samband med ett tillsynsärende kan även andra administrativa åtgärder som erinran, varning eller återkallelse av hela serveringstillståndet bli aktuellt.

Tillsynsavgifter

Avgift tas ut för tillsyn av den som innehar serveringstillstånd. Avgifterna beslutas av Kommunfullmäktige och baseras på självkostnads- och likställighetsprincipen. Österåkers kommun tillämpar fasta avgifter som indexregleras år från år.

Tillståndshavare med stadigvarande serveringstillstånd betalar något mer i årlig tillsynsavgift än tillståndshavare med stadigvarande serveringstillstånd till slutna sällskap. Kommunen bedömer att tillstånd som avser servering av alkoholdrycker till allmänheten av erfarenhet kräver mer tillsynsresurser.

För de tillståndshavare som har ett serveringstillstånd som sträcker sig längre än till klockan 01.00 tas en extra tillsynsavgift ut. Kommunen bedömer att dessa serveringsställen kräver mer resurser i form av yttre och inre tillsyn. Kommunen kan i vissa fall dessutom besluta om att ta ut extra tillsynsavgift i de fall Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedömer att det finns en ökad risk för ordningsstörningar och därmed behov av ytterligare tillsyn på ett visst serveringsställe.

Taxan finns publicerad på Österåkers kommuns hemsida.